

Het jaar 1569

437 Stevin Canin, eiser bij complainte, c. Magistraat van Poperinge, namens Marie Uten Dale, verweerders. Onbekend 1569 <

1569-1569

Grote Raad voor de Nederlanden te Mechelen, ca 1445-1797

3 januari 1569 – **Nieuwe accijnzen op wijn en bier**

Poperinge viert het nieuwe jaar met meer belasting op alcohol:

‘Impetratie van Octroy

Verkrijgen van octrooi

Ter verghaderinghe van burghmeesters, schepenen ende raden gheschiet ter onderscreven daeghe – es gheordonneert ende gheslooten datmen naer oproupinghe van de notablen, zal volghen te hove van zyne majesteit te Brussele om letteren van octroye tot ommestellinghe vande costen ende pennynghen gheimploreert tot alinne tjaer ende gaige van de soldaeden onderhouden in bewaerensse deser stede

van beghinne de voorleden trouble tot de daeghe van hedent,

metgaders omme te impetreeren

continuatie van de octroye vande

nyeuwe assyse op wyn ende bier ,

beede volghende der aggregatie van mijn heer **de prelaet van Sinte Bertins, temporeel heere deser stede,**

te dien fyne vercreghen, dat men oock ter effecte van dien zaal comparere met de commis **Duhoudin ende mijnheer van Rassingem,**

te wetene off men zal sollicieteren omme heedent de voorscreven octroye ofte omme een van beede dier inghevalle van eene alleene – en solliciteeren eerst ende alvooren omme de continuanchie van de nyeuwe assyse op bier ende wijn tot ander vyff jaeren

Actum den ijde january xvc lxvijj’

Uit: Resoluties A – folio 153

Het feit dat officier Duhoudin en baron van Rassynghem aanwezig zijn op deze gemeenteraad, wijst er op dat de financiële situatie van Poperinge ook de hogere overheid zorgen baart. Die januaridag wordt ook beslist om de eigendommen van de Sint-Bertinusabdij door te verhuren. Hopelijk wordt zo winst gemaakt, en kan die ‘proffyte’ de stadskas spekken.

Op 13 maart 1569 sneuvelt de prins van Condé in Jarnac (Charente). Ondanks dit zware verlies blijven de hugenoten een verbeterde strijd met de Franse staat voeren.

Van Herminghem weet dat er nu ook oorlog met Engeland dreigt. Alva zal binnenkort veel geld nodig hebben.

‘Naer desen, zoo esser een groote swaericheit ghefallen tusschen de Ynghelschman ende dese landen, want den Yngelsche man heeft sommighe **schepen gherooft** ende ghenommen, waerduere dat te **verwachten** was **groote oorloghe**, want daer was op den 14 van april 1569, zoo wasser uutgheroupen dat niemant en zoude vaeren op zee ofte ’t en waere op zynnen plicht ofte by consente van zyn hoofden van die plecke ofte stede ende dat tot ander stontd, dat die schepen van onzer zyde ghereet zoude wesen ende dat niemant en zoude eenighe alliance maken met een Ynghelsman ende dat niemant den Ynghelschman en zoude eenighe schult betaelen, maer en zoude dezelve schult inhouden tot ander stontd.

Op desen tydt, zoo wasser ghevreest eenen grooten heesch vanden duck d’Albe ende dat zoude generael over alle de landen ende zoude wesen den **100ste pennynk** van alle goet ende den **10de pennynk** van alle coopmanschap, waerof het ghemeene zeer beroert was ende men moeste hem antwoorde gheven op den 20 dach van april.’

British museum

3 januari 1569 – Verpachting eigendommen van Sint Bertins – Resoluties A – folio 153

Es ooc gheslooten gheraedt ende gheordonneert dat men alle ghoedynghe, paghten ende tollen, commende van mijne voornoemde heere de abt ende convent van Sinte – Bertins in eeuwighen cheynse als die laetste verpaght hebben gheweyst ende dat danaff zoude moghen commen ter augmentatie ende proffyte vande stede, zal tselve gheschieden in ghereede penninghen

By vorme vvan wynghelde tot welcke paghte zullen gheadmiteert ende anghenomen zyn die daertoe apparentelicke bevonden werden bequaem ende aenghenaem te zyne met prys vande ghoedynghe te ancommen ende afscheede van de pachte omme welcke pachte de pachters zullen onderhouden huerlieden ghepaght ghoedynghe op de voorseide prys theurlieden proffyte ofte naerdeele ten afscheede van de pachte te doene
Actum eodem

Oficie van de pandvercoopynghe

Item es gheordonneert dat Pieter Christinen ter cause van zyhnen officie gaen keirlaeken heffen en zal als dander twee dienaren vande camer – nemaer zal daerom moghen volghen by requeste an burghmeesters, schepenen ende raden midts betooghende dat zyne precesseuren van oude ntiden in keirlaeken gherecht hebben gheweist – eodem

Accord van notablen op d'imperatie van de voorseide octroye

Den vijden january xvc lxxvij notablen opgheroupen op cedula van de voorschreven ramynghe ende slot vande ovtroye ne impreeren in zyne majesteit hebben daerinne finalic ghecondescendeert – toelaetende datmen daerinne zal handelen nae de advyse ende raedt van mijn voornoemde heere van Rassinghen ende de advis damhouder
Actum ter voorschreven daeghe

Taux van voyagen

Ter zelve daeghe es gheraemdt ende gheacordeert by burghmeesters, schepenen ende raeden dat blyvende in zyne effecte ende weerde het statuut van voyagen in date van xxvste in novembere xvc lxi die van de wet zullen houdden themwaerts ende thuerleiden discretie omme te gaigueren ende taxeren de voyagerende te iij pond parisis daeghs soo voortyden meer gheweest es – vut consideratie van het costelick teeren ende het nerstelic besoignieren van de ghedeputeerde
Actum eodem

Jan Ackerman leent geld aan Vlaanderen

A 46 3 maart 1569 n.s.

1569 De Vier Leden van Vlaanderen verkopen aan Jan Ackerman een erfrente van 6 ponden tournois, den penning 16, om de betaling te verzekeren van 34.000 guldens, die zij de koning beloofd hebben te betalen in november 1568. Zij bezetten deze rente op hun inkomsten en stipuleren welke schadevergoeding zij betalen in geval van achterstel en in welke munt deze rente terug ingelost zal worden.

26 juni 1578

Willem van de Pitte en Elisabeth, zijn vrouw, staan de voornoemde rente, die hun toekomt uit de erfenis van hun oom Jan Ackerman, af aan Jan Deveren. Oorkonde verleden voor de Magistraat van Poperinge.

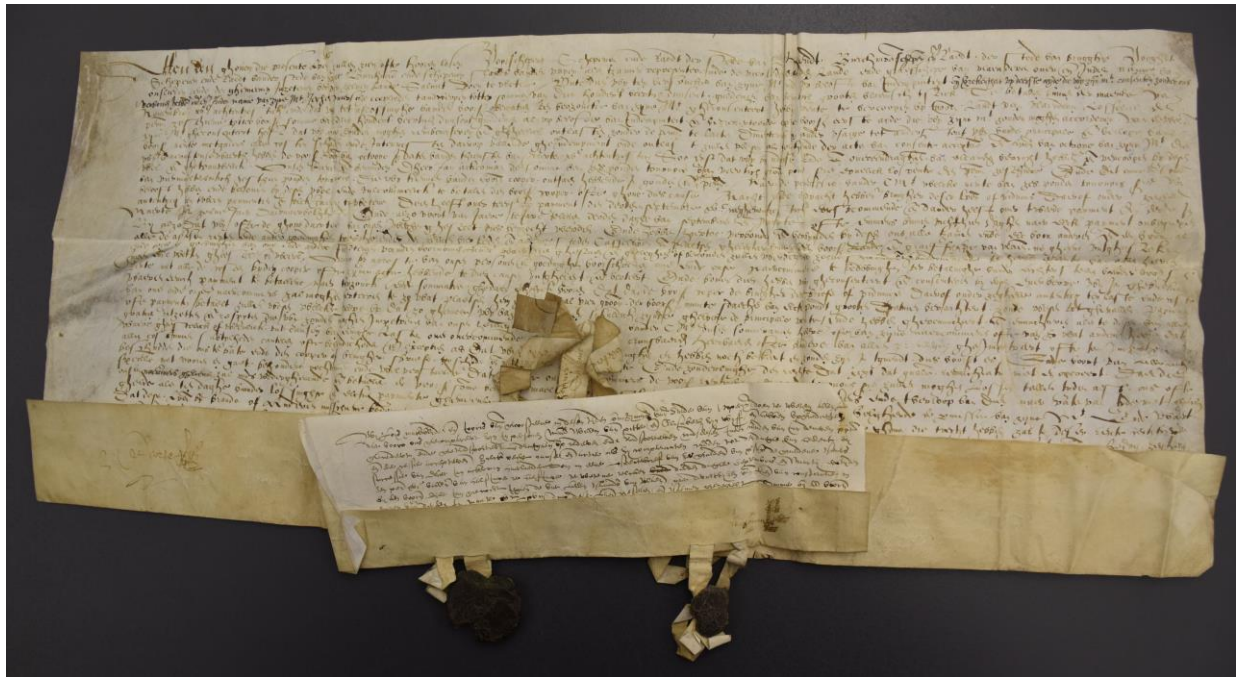
6 oogst 1605

Frans Devos erfgenaam van Peronne Devos, weduwe van Jan Beveren, staat de voornoemde rente van 6 gulden af aan de Dis van Sint-Bertinuskerk van Poperinge.

SAP A46

Allen denghonen die presente letteren zullen zin ofte hooren lesen

Voorschepen - schepenen ende raedt der stede van Ghendt - Burghmeester - schepenen
 ende raedt der stede van Brugghe - Vooght - schepenen ende raedt vander stede van
 Ypre - burchmeester ende schepenen slands vander vryen –
 als tzamen representerende de vier leden van de lande ende graefschape van Vlaenderen
 over ende inde name van onsliden ende den ghemeenen inzetenen vanden zelven lande
 - **Saluut** –

Doen te wetene

Vutendien wy ten versoucke van zyne majesteit by belofte van indempniteyt ende
 verzeckertheyt up deerste ayde die wy zyne majesteit cosenteerden zouden ons verbonden
 hebben omme ende inde name van zyne majesteit jeghens diversche coopliden
 tAndwerpen totten somme van drie hondert veertien duusent guldenen van veertich
 grooten vlaemsch tstick - te betalen binnen de maende van novembre xvc achtenzestich ende
 dat wy tot aflossinghe vande voorseide obligatie ten verzoucke van zyne
 majesteit gheconsenteert hebben de rente te vercoopen op tvoornoemde landt van Vlaenderen -
 lossene den penninck zesthiene - totter voorseide somme van drie hondert veertich
 duusent guldenen al up belofte van indempniteit ende verzeckerthede up de voorseide eerste
 acde die wy zyne majesteit zouden moghen accorderen van dewelcke zyne
 majesteit gheconsenteert heift -
 dat wy ons zouden moghen rembourseren ende gheheelick ontlasten zonder de penninghen
 te laeten ommeteren in ander usaige tot anderstont - wy van de principale ende verloopen
 vande voorseide rente metgaders alle costen schaden ende interresten daerup
 vallende gheindempniert ende ontlast te zullen wesen al volghende den acte van
 consente acceptatie ende letteren van octroye van zyne majesteit die wy daerof
 tonserwaerts hebben - de voorseide letteren van octroye in date vanden thienste van maerte
 xvc achtenzestich

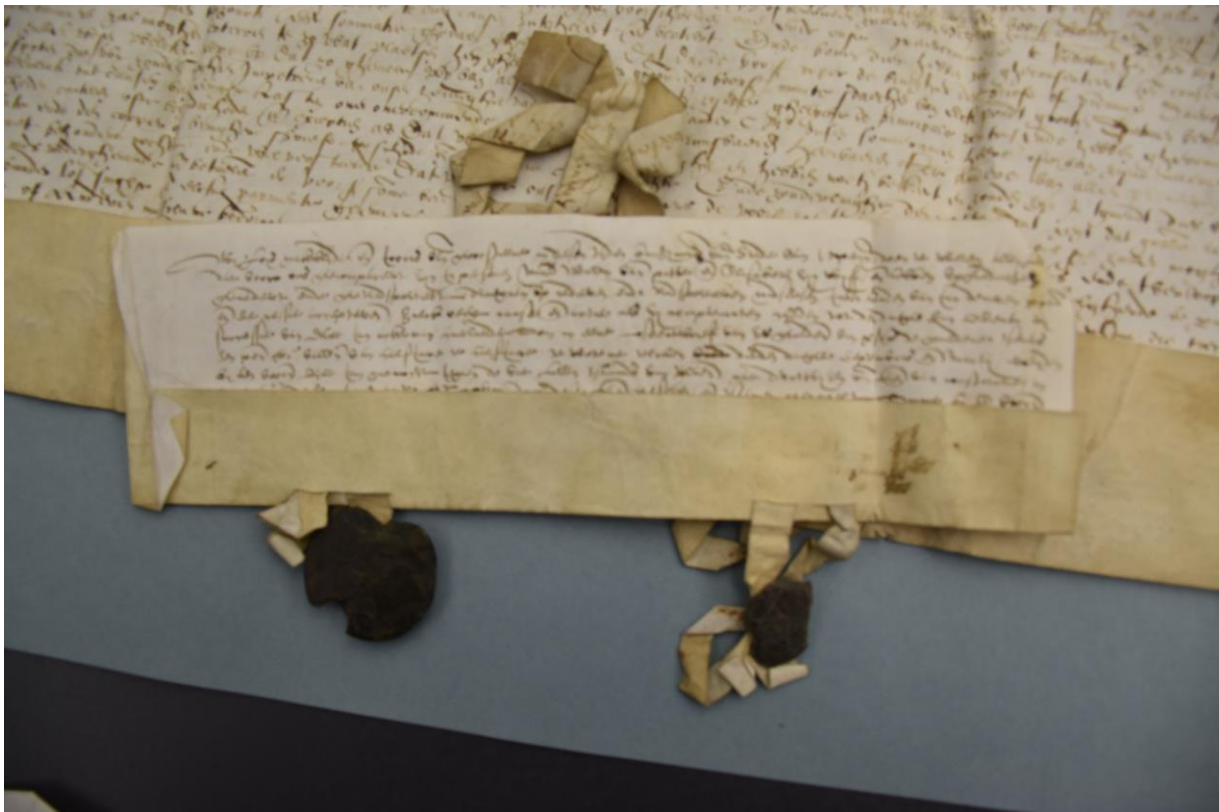
soo ist dat wy by advise rade ende overeendraghen van elcander –
 vercocht hebben ende vercoopen by desen - wel ende ghetrauwelick onsen lieven ende
 beminden dheer **Jan Ackerman** de somme van zes ponden tournoy van veertich grooten
 tpont sjaers eeuwelicke losrente - den penning zesthiene –

ende dit omme de somme van viermaeltwintich zesthein ponden tournois die wy kennen van den voornoemde cooper otnfaen hebbende in gouden ende selveren penninghen naer de promissie van zyne majesteit –
welcke rente van zes ponden tournois sjaers - wy belooft hebben ende beloven by desen wel ende vulcommelick te betaelen den voorzeide coope ofte ghone dies causie, macht ende opdracht hebbende - bringher deser letteren of vidimus –
daerof onder zeghel autenticq –
ten tween payemente in elck jaere - te wetene deen helft over teerste paeymment den derden septembre xvc neghenentzestich eerstcommende ende dander helft over tweede payment den derden in maerte int selvve jaer daernaervolghende ende also voort van jaere te jaere telcken derden daghe van septembre ende maerte ofte emmers binnen vichtien daghen naer elck payment onbegrepen –
tzy also dat wy ofte ofte de ghone daertoe van onsen wegghen ghestelt dies verzocht werden ende hebben hiertoe verbonden ende verbonden by dese ons alle tzaemen ende elc voor anderen ende een voor al -
alle de assisen ende andere goedinghen toebehorende de selven vier leden ende andere stede - casselrien ende plaetsen gheleghen binnen den voorseide landen ende grafschepe van Vlaenderen ne gheene vutghesteken - ende oock de goedinghen van ons ende dandere insetenen vanden voornoemden lande –
waerdie ghestaen ende gheleghen of bevonden zullen werden -
de zelve stellende habandoneerende ter heerlicke executie van allen heeren - jugen ende wetten - gheestelick ende weerelick - omme by arreste van onsen personen ende goedinghen voorschreven ons ende onze naercommers te bedwinghen ter betalinghe vande achterstellen vande voorseide rente met alle de costen byden cooper ofte zyne actie hebbende te doen cause vutgheleyt ende vertiert -
ende bovendien hebben wy gheconsenteert ende consenteren by desen dienverre wy in ghebreke waeren eenich payment te betaelene naer tverzouck ende sommatie ghedaen ghelick vooren dat dan de voorseide coope de bringher des briefve of vidimus daerof – onder zeghele autenticq ten laste ende costen van ons ende onse naercommers zal moghen besteden ter zo wat plaetse hem ghelieven zal vier grooten der voorseide munte sdaechz van elck pondt grooten dat men verachttert zoude wesen –
toe ghevallen payment ofte payment betaelt zullen wesen –
welcke theere up dat zo ghevallen wy van alsnu kennen schuldich zynde –
ghelycke de principale rente –
ende hebben gherenunchiert ende renunchieren als te desen van alle gratie vutzetten ende respyten die wy zouden moghen inpetreren van onse heilighen vader den paus –
vander majesteit - onsen souverainen heere ofte van zyne naercommers
ofte van zo wat andere heere dat waere - gheestelick ofte weerelick –
vut causen van eenighen lasten over commende als van oorloghen, cruusvaerten –
heervaeren ofte andere van allen prevelegien gheimpetreert ofte te impetreren -
alle costumen - subtylheden - cantelen ofte behendighede ende exceptien als dat wy de penninghen niet ontfanghen en hebben - noch bekent en zouden zyn in tguendt dies voorseit es -
Ende voort van alle andere beschudden die ons te bate ende den cooper of bringher sbriefs ter schade ende prejudicie commen mochte -
ende zonderlinghe de rechte dat zegt dat qualicke renunchiatie niet en opweert daer de speciale niet vooren en gaet behoudens nochtans ende welverstaende dat wy ofte onsen naercommers de voorseide rente van zes ponden tournois zullen moghen lossen tallen tyden -
alst ons ofte onse naercommers ghelieven zal midts wederghewende ende betaelende

de voorseide somme van viermaeltwintich zesthien ponden torunois - eens wechdraeghende ende tverloop van dien naer rate van tyde met alzulcken ghelde als ten daghe van den lossinghe ende elcken payemente ghemeenlick cours ende ganck hebben zal binnen de lande van Vlaenderen volghende de permissie van zyne majesteit - ende waert dat dese letteren by brande of anderen misschiven bedorven - ghestolen - gheschuert ofte verloren waeren ende de voorseide coopere ofte de ghone die trecht hebben zal te desen rente restitueerde by eede dat alzo waere - zo beloven wy hem te doen hebben eene nieuwe letteren van ghelycke inhouden op zynen cost

In oorconschepe vanden welcken hebben wy dese presente letteren ghedaen zeghelen metter zeghele van verbande over gheheele landt van Vlaenderen - over te desen byde majesteit verclaert ende de zelve doen teekenen by den greffier der voorseide stede van Yper den derden maerte xvc achtentzestich

Naast deze voorgaande lange akte – zit er ook een kleinere bij, die als volgt luidt:

Wy, Loys Maekblyde ende Jooris vande Goorsteene
in desen tyden burghmeesters vande stede van Poperinghe -
Doen te weten allen lieden van voor ons ghecompareert zyn in personen meester Willem vande Pitte ende Elisabeth zyn wyff
ende hebben opghedreghen - ghcedeert ende ghetransporteert - draeghen up - cederen ende transporteren midts desen inden handen van **Jan Deveren -**
present ende de cessie accepterende -
zulck recht - cause ende actie als zy comparanten hadden tot den daeghe van hedent by successie van dheer Jan Ackerman - huerlieden oom in eene rentebrief van zes ghulden van xl schele de guldene tsjaers - den penninck xvj -
vallende van half jaere te haelf jaere - te wetene telcken derden daeghe septeembre ende

maerty - eertyden by den voorseide heer Jan gecocht teghen de vier leden tslands van Vlaenderen -
naer tvutwyzen van de leteren van constitutie in daten van de derden in maerte xvc lxxvij –
dies dese letteren ghesteken ende tsaemen ghezeghelt
omme by de voonoemde Jan Deveren - ofte zyns actie hebbende - de voorseide rente
jaerlicxs ende telcken termynen te lessen ende tontfanghen als zyn vercopers eyghen goedt
metgaders tcrois van tlopende jaere –
houdende hemlieden de voornoemde comparanten desen aengaende vernoucht -
ende van voornoemde Jan Deveren te vullen betaeld –
al zonder fraude ofte argelist -
Des toirconde hebben wy burghmeesters voornoemde dese letteren ghedaen zeghelen met
onze zeghele den xxvj in wedemaend xvc achtenzeventich

*Op de 6de augustus 1605 gaat de rente over in de handen van Francois de Vos –
de aldynck of erfgenaam van Perone de Vos - de weduwe van Jan Deveren -*

26 maart 1569 – Alva krijgt niet al zijn penningen

Pauwel Heinderycx:

‘Op den 26ste maerte 1569, dede den hertogh de algemeene staten van ’t lant tot Brussel vergaderen, alwaer dat hy aen de versaemde leden vertoonde, de **grote oncosten** die sijne majesteyt den coninck gedoocht hadde ende noch stont te gedoogen om Nederlandt in ruste te stellen

Ende ’t selve van wederspannicheden ende der heresie te bevrijden, maer dat men daer toe groote sommen geldt van doen hadde, ende dat hy geen beter middel vont om dat doe lte bereycken, dan **op alle de goederen, soo roerelick als onroerelick**, geene uutgesondert, **voor eenen keer alleen**, te heffen **den honderste penninck, voor altijd den twyntichsten penninck** op alle de vercochte onroerelicke goederen, ende

den thienden penninck, oock voor altijd, op alle andere roerende goederen, soo coopwaren als andere, ende dat soo dickmaels als die vercocht ofte vermangelt souden worden.

De leden der staten keerden naer huys, om met de magistraten ende ingesetenen van hunlieder streecke over die saecke te handelen. Dien eysch veroorsaecte groote verwonderinge ende beroerte in alle de steden van ’t Nederlandt.’

De plaatselijke politici zoeken naar manieren om ‘dusdanige groote ende ongehoorde schattingen te ontgaen, ende verders dat ze zouden bieden de gewoone bedde toe te staen ofte de selve, volgens ’s lants noot, wat te vermeerderen.

De leden van Vlaenderen, ontfangen hebbende alle inlichtingen vande magistraten van hunlieder steden ende casselrien trocken wederom naer Brussel, ter vergaderinge der Algemeene Staten, alwaer ze met alle de andere leden gesaemdelick aen den hertoge **geweygert** hebben, de **twyntichsten** ende **thienden penninck**,

maer naer vele redenen, wiertter toegestaen den hondersten penninck van allerhande roerende ende onroerende goederen te geven. Daermede was den hertogh noch niet te vreden, maer wilde sijnen vollen eysch hebben, 't was gelijk op welcker wijze, soo hy seyde, nochtans grootelicx geld van doen hebbende om sijne leger troepen te betalen, aenveerde hy eyndelinge den hondersten penninck, sonder daerom het minste te willen afsien op den eysch der twee andere penningen.'

29 maart 1569 – Brikerie & imposte – SAP 467 - Resoluties A – folio 154

Gouveneur vande bryckerie

Jooris van Goosteene refectiemeester es by burghmeesters ende schepenen ghecommitteert ter administratie ende gouvenemente vande bryckerie op de gaige ter tauxeren naer passchen over zyne rekenynghe te doene

Actum den xxix ste in maerte wvc lxxvij

Jan Daten, paghter vande imposte van wijn ende bier op thalfjaer beghinnende den xde in meye lxxix heeft de stede over ghelevert zijne paght van de wyne ter somme van ix c v schel ix deniers ponden ghemynckt den xxste pennynck - blyft ten profyfte vande lande viijc

Lix schele iiij deniers pond parisicApril

xvc lxxvij

Paght van de ellen ende tolle

Ter verghaedinghe van burghmeesters, schepenen ende raeden es gheconfirmeert den paght van tollen ende der ellen toeghelaeten **Christiaen van Beveren ende Pieter Lauwyc** in zulcke voughen als dies ghedaen es mids te achterhouden ende te laeten vaeren den corten dole

Actum den vide aprilis lxxvij voor paesschen

Item es gheordonneert dat meester **Jacob vande Doene ende Jan Maezeman** ghenomen by promisie tot de dienste vande greffie deser stede zullen volghen by requeste an wet ende raed tot admissie ende tesorier van de zelven greffie omme daerop ghedaen tzyne zy dat burghmeesters ende schepenen ende raed ghoeddyncke ende believeen zal

Actum eodem

Es ooc gheordonneert ende ghestatueert naer dat opgeroupen diverssche insetenen deser stede ter discretie vanden wet **tot leenynghe van de pennynghen omme de reparatien van de kerken** deser stede volghende den laste ende bescreyvinghe van zynder exellentie

Actum eodem

29 maart 1569 - Water en windmolen – SAP 467 - Resoluties A - Folio 155

Gheordonneert dat de waetermeulene ende windmeulene die **Jan de Snepere** in pachte hield van den heere van Ste. Bertens, nu te beste middelen dies moghelic zullen verpacht zyn ten profyfte van de stede.

De penning van Alva - Pauwel Heidnericx

De leden van Vlaenderen, ontfangen hebbende alle inlichtingen vande magistraten van hunlieder steden ende casselrien trocken wederom naer Brussel, ter vergaderinge der Algemeene Staten, alwaer ze met alle de andere leden gesaemdelick aen den hertoge geweygert hebben, de twyntichsten ende thienden penninck, maer naer vele redenen, wiertter toegestaen **den hondersten penninck** van allerhande roerende ende onroerende goederen te geven. Daermede was den hertogh noch niet te vreden, maer wilde sijnen vollen eysch hebben, 't was gelijk op welcker wijze, soo hy seyde, nochtans grootelicx geld van doen hebbende om sijne leger troepen te betalen, aenveerde hy eyndelinge den hondersten penninck, sonder daerom het minste te willen afsien op den eysch der twee andere penningen.

SAP 119a - nummer 35 - proces juli 1610 –
retro-akte 15 april 1569

Extrait vut register van weeserie onderhouden voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe waerinne onder andere staet tnaervolghende:

Vooghden van Cazyneken de dochter van **Sanders Floor doude**, vande eersten bedde te cathele haer opghecommen byde doot ende afflivigheyt van haeren vaedere ende ter cause vande cathele commende van haere moeders doot, clevende ande voochtden ijc iiij xx viij - 288 - pond

eerst in patyrimonie vande vadere onderhalf

ghemet zaeylandts an doostzyde van eenen meerderen sticke inde Hipshouck, - streckende metten zuudthende opde Watoustraete, tnoorthende Lowys vande Goosteene,

doostzyde jeghens tlandt van Jan Wydt cum suis -

ende van westen Sanders haer broeders landt,

ghelast deene helft in byleven vande wedewe van Sanders voorseit,

Item een half ghemet viij roeden elstlandts inden selven houck, streckende metten noorthende

op de stede van Jan de Breede - doostzyde jeghens telst vande gasthuuse

tzuuthende ende de westzyde jeghens delsten van Lauwereys de groote,

ghelast deene helft in byleven als boven

Item in compense van de vaedere een ghemet zaeylands inden zelven houck, streckende met den zuuthende int waterloop, doostzyde jeghens tlandt van Margrietken haer zuster ende van westhende de wedewe van Sanders Floor landt

Item tderde van vier lynden landts inden selven houck ter hofstede ende onder de catheylen van Jan de Pottere

ghemeene met Sanders haeren broedere ende de kynderen van Jan Floor –

streckende metten oosthende totten elste van de heere –

twesthende de baillie dreve - de zuudzyde Augustin vande Vale landt,

ende van noorden jeghens t'elst van Ghilis van Simpol

ghelast zijn advenant met eenen rente

Item dese dochtere heeft deene helft van de woonhuuse ter stede daer Clays Floor woonende es ghemeene met Margrieten haere zuster

Item de helft vande taillie op tvoorschreven half ghemet viij roeden elst ende de groene cathelen staende upden oostbilck van tzelve Casyneken ghenaemt **de Pillaert** –

hierjeghens behout dese dochtere an haer zelven in mynderinghe van de vulle betaelinghe van haere voornoemde cathelen
 commende van haere moeders doot xlix lynden viij roeden ende behout noch an haer zelven van ontfanghen ghelde by haer vaedere te Steenvoorde
 van landspachter haer competerende dee somme van xij pond
 Item moet betaelen heer Pieter Trystram xl schele parsisi - dheer Sys xvj schele - Jan vande Heede xxij schele, de kercke van onse vrouwe over de sepulture van haeren vaedere in mynderynghe iij pond parisis - Cornelis Jacobssone xxvij schele parisis
 men boudet by schepenen
 actum den xv aprilis xvc lxxix naer paesschen – *15 april 1569*
 borghe Sanders Floor filius Jacobs ende Sanders Floor filius Sanders
 ghecollationeert jeghen tvoornoemde register ende daermede bevonden accorderende by my greffier der sede van Poperinghe
 Lottin

27 mei 1569 – Vroedvrouwen moeten examen afleggen

Op ideologisch vlak trekt de centrale overheid de teugels zo strak mogelijk aan. Op 27 verschijnt een plakkaat over het doopsel:

‘Don Fernando Alvares de Toledo, duc d’Alva... luitenant gouverneur en kapitein generaal
 Zeer waarde en welbeminden
 Er is ons ter kennis gekomen, dat sommige vrouwen **na hunne bevalling** de kinderen **niet laten doopen** volgens het bevel van Onse Moeder de Heilige Kerk, eene zaak van groot belang en gevaarlijk voor de vermelde kinderen. Om dit voor te komen, als ook omdat men zoodanige vrouwen zouden kunnen ontdekken, willen wij, dat geene vroedvrouwen tot de uitoefening van hun beroep zullen aangenomen of toegelaten worden, dan, dat zij vooraf hun exaemen zullen hebben afgelegd, voor die personen, welke de regering daertoe sal aanstellen, en dat het blijke, dat zij van goede naam en **opregt katholiek** zijn.
 Als ook zullen zweren, dat zij aan de pastoor der parochie binnen vier en twintig uren, de bevalling der vrouwen zullen bekend maken, op straffe, van aan de uitspraak der regering te zullen onderworpen, en van hun beroep ontzet te worden;
 Zoo nemen zeer waarde en welbeminde onsen heer ons in zijnen heilige bescherming.
 Geteekend met den naam Duc d’Alva, Brussel – 27 mei 1569’

31 mei 1569 – Slechte cafés

Uit ervaring (januari 1568!) weet het bestuur dat herbergen mogelijk broeihaarden van verzet zijn. Enkele ons reeds vertrouwde namen komen op de zwarte lijst, andere worden nauwlettend in de gaten gehouden:

Ter verghaederynghe van den heere, burghmeesters, schepenen ende raedt es verboden ende wel scherpelick gheinterdiceert te **Cleene Kerselaere, Spaignaersdaele ende te Reepken**, binnen der ceure deser stede voordan meer tarverne te houdene, wyn ofte bier te tapene dan zulcke dranck dat de weerden aldaer yeghenwoordigh moghen in hebben, up peyne van verbeurte van de dranck die sy naer desen zullen indoen, ende voorts up arbitraire correctie ten discretie van de juge.

Item es gheraemt ende ghestatueert dat zo in wat herberghe ofte taverne deser stede voordan ghevecht zal vallen wanoff de ghequetste zoude moghen commen van levende lyfve ter dood, de weerd van zelve herberghe ofte taverne en zal gheen herberghe ofte taverne moghen houden, wyn, bier ofte andere dranken daerinne tappen ofte venten ofte yemant zetten, binnen een jaer tyds naer de gheschiede nederlaeghe, newaere de redelycke ende vaillable excuse vanden weerde ofte de weerdinne, haerlieden onschult, ignoratie van faicte, ende justificatie doende, ter arbitrie ende ghoeddyncke van de wet ende dat up arbitraire correctie ter discretie van de wet.

Verbiedende voorts een yeghelyck voortan nyeuwe herberghen ofte tavernen up te stellen, wyn, bier ofte andere dranck te venten ende volck te zetten zonder consent van de heere ende wet ende dat volghens de statuten voorttyde ghemaectt end ghepubliceert up de boete ende de peyne daertoe staende.'

Uit: SAP 467 – Resoluties – Folio 170

16 juni 1569 – Meubels van 'kettters' openbaar verkocht

'Omdat sijne excellentie, **Johan van Bethleem**, klerk en ontvanger van de stad Poperinghe, door besloten brieven in datum van de 16de juni 1569, bevolen is geworden om te voorzien en te tellen in de handen van de ontvanger van Zijne Majesteit, alle deniers die hij verkregen heeft bij de openbare verkoping van de meubelen van diegenen die vluchtig zijn, door hem gehouden sedert Pasen 1566 - en dit volgens het plakkaat - heeft dezelfde Johan van Bethleem aan de ontvanger betaald; de som van **1585 pond 2 schellingen 6 deniers parisis**, voortkomende van de openbare verkopingen van de meubelen van de verbannen en gevluchte personen.

Te weten

De verkoop van de meubelen van **Dierick Liebaert** gehouden op de 7de mei 1566 de som van 66 pond 12 schellingen 1 denier parisis. Een tweede verkoop van de **meubelen** van dezelfde Liebaert werd gehouden op de 9de mei 1566 en bracht de som van 174 pond 7 deniers parisis op. Een derde verkoop werd gehouden op de laatste dag van april 1567 en bracht nogmaals 68 pond parisis 6 schellingen en 5 deniers op en een vierde verkoop werd gehouden op de 8ste januari 1567 en bracht de som op van 113 pond 3 schellingen en 6 deniers op. Een laatste verkoop van de meubelen van Dierick vond plaats op de 20ste oktober 1567 bracht nog 82 pond 8 deniers parisis op.

De goederen van **Andries de Corte, verbannen** zijn verkocht op de 15de juni 1566 en bracht de som van 82 pond 19 schellingen 3 deniers parisis.

De goederen van **Michiel de Labeau, verbannen** zijn verkocht op de 5de mei 1567 voor de som van 115 pond 14 schellingen 6 deniers.

De meubelen van **Johan de Bueterdroogere, verbannen** zijn verkocht op de 14de mei 1567 voor de som van 23 pond 12 schellingen 3 deniers parisis.

De meubelen van **Franchois May, verbannen** zijn verkocht op de 26ste mei 1567 voor de som van 65 pond 17 schellingen 1 denier parisis.

De meubelen van **Johan de Labeau** zijn verkocht op de 27ste mei 1567 voor de som van 35 pond 10 schellingen 5 deniers parisis.

De meubelen van **Boudewin de Cocq, verbannen** zijn verkocht op de 24ste mei 1567 voor de som van 79 pond 3 schellingen 3 deniers parisis. Een tweede verkoop van Boudewijns goederen - op de 27ste mei 1567 – bracht de som van 124 pond 18 schellingen 1 denier parisis op.

De goederen van **Johan vander Zole, verbannen** zijn verkocht op de 23se juni 1567 voor de som van 56 pond 8 schellingen 11 deniers parisis. Op de derde en vierde september 1567 bracht de resterende meubelen nog eens 254 pond 19 schellingen 3 deniers op.

De goederen van **Jacques Oudegherste, verbannen**, werden verkocht op de 5de december 1567 voor de som van 340 pond 10 schellingen 7 deniers.

De ontvanger verklaart verder dat omdat **Jacques van Ackere, houtwerker** en werkman, wonende in Poperinge, **overleden is zonder geloof** en zonder communie en zonder het heilig oliesel te krijgen, begraven werd binnen de jurisdictie van Poperinghe en zijn goederen werden geïnventariseerd door de baljuw van Poperinge. deze **goederen** werden door de ontvanger - nadat ze geprezen waren door de beëdigde prijzers – verkocht tot de som van 230 pond 8 schellingen parisis’

De draperie ligt op apegapen. Heel wat stielkennis is verloren gegaan door het vertrek van ‘aangebrande’ collega’s. Het bestuur onderneemt een ondoordachte poging om de lakenhandel nieuw leven in te blazen. Op 12 augustus 1569 worden de keuren aangepast zodat zowat iedereen met het ‘drapieren’ kan starten, zonder daartoe, zoals vroeger, een opleiding van twee jaar te volgen of familie te zijn van een aanvaarde drapier. De garenmarkt wordt verstrengd, zodat vreemde koopmannen geen inkopen kunnen doen voor 11u30. Wie ‘marktroof’ wil plegen, krijgt een boete van 3 pond parisis. In februari 1570 zullen de draperiekeuren nog eens worden aangepast, en dit voor zowel de vulders (=volders) als de wevers. Nu wordt het herbergiers en taveernehouders verboden om zich hiermee nog bezig te houden. Misschien bedotten deze ‘bijklussers’ hun klanten door hen tijdens de verkoop dronken te voeren?

12 augustus 1569 – Keuren draperie – SAP 470

Gheordonneert ende ghestatueert bij den here burghmeesters schepenen ende raeden, wederroupende alle artikelen van de ceure ter contrarie van desen vutghegheven dat van nu voortaan niemant van wat qualiteyt ofte conditie hij zij, niet vrij wesende inden ambachte van draperie ofte weefambacht deser stede en begheirende hem daerinne te vryden sal moeghen op hem selve drapieren zonder eerst en alvooren twee jaeren ghestaen ende gheleert te heben onder een vrijen meester,

Folio 90

raeckende zynnen naeme ende toenaem bekent op den bouck van de gouverneurs ende draperie binnen de eerste artikel daeghs van zynne beginne ende te kennen hemlieden sulcken voorwaerde ende contract als hij met zynnen meester sal ghestipuleert en ghemaect

hebben, ende alsoo betaelen xxx schele parisis naer ende inde costuume newaere de sulcke niet vrij wesende in huuwelick naeme eene weduwe ofte jonghe dochter vrij inden voorseyde ambachte en in welcke ghevallen hij sal moeghen vrij werden ende excerceren zijne draperie alst hemlieden believen zal midts te betaelen t'recht van ambachte van oude tijden ghecostumeert en naer dien iemant niet vrij int voorschreven ambacht, den tijt van twee jaeren sal ghestaen en gheleert hebben, onder eenen vrijen meester, soo boven verclaert is sal ten einde van de selve twee jaeren moeghen excerceren zijne draperie en vrij wesen int voorschreven ambacht

Actum den xij augusti 1569

13 augustus 1569 – Draperie - SAP - Resoluties A – folio 158

Gheraemt, ghecuert ende ghestatueert by de heeren, burghmeesters, schepenen ende raeden deser stede dat van nu voorts aen de ghemeene draepier deser stede zal op de ordinaire daghen vander ghaernemaerct alleene, ende gheen vremdelynghen, moghen coopen zyn behouff van ghaerne van de elf hueren tot den elf hueren ende half, verbiedende alle vremde cooplieden ende andere insetene die ghaerne coopen ende ketenen scheeren op de vente eenighe ghaerne te coopene voor der alf huere, op agtherhaelt te werdene van maerctrooff ende op de boete van 3 pond parisis, te applicueren in drie deelen met den inhoudene van 't 5de article van de cuere van der ghaernemaerct; lastende den schaelmeestre daertoe gheadmitteert hem te vindene preciselic te elf hueren in't weighuus, omme aldaer gheryfvelic eenenyghelic zyn ghewichte te ghevene, ten fyne nyemand en hebben oirzaecke van clachte.

Ende omme te weeren alle valsscheyt die zoude moghen gheschien duer het verwen van de bayen, es by de voornoemde heeren, wetten ende raeden wel expresselic gheordonneert, dat voordaen alle onderslaeghen van alle baeyen, zowel witte als ghaeyde, zullen ghemaect werden van eveldraet, up de boete van 5 schele parisis van elcken baeye ten beslaeghe van de officieren van de vulderpertse.

Item, es gheordonneert ende ghestatueert by den voornoemde here, wet ende raede, wederroupende cuere ende statuut ter contrarie van dese uutghegheven, dat van nu voort aen nyemand, van wat qualiteyte ofte neerynghe hy zy, nyet wesende vry in de ambachte van de draperie deser stede ende begherende hem daerinne te vryden, zal moghen up hem zelven drapieren, zonder eerst ende alvooren 2 jaeren ghestane ende gheleert t'hebbene onder eenen vryen mestere maecken zyne naeme nede toennaeme bekend in den bouck van de draperie binnen de eerse aghte daeghen van zynen beghinne ende te kennen ghevende zulcken voorwaerde ende contract als hy over zynen mestere zal ghestipuleert ende ghemaect hebben, betaelende als dan 30 schele parisis naer oude cosutume, ne waere dezulcke nyet vry wesende trauwede ende naeme in huwelicke eene weduwe ofte jonghe doghtere vry in den voorseyde abmachte, in welcke ghevalle hy zal moghen vry werden ende excercerene de voorscrevene draperie als 'them believen zal, midts te betaelene 't recht vanden ambachte van ouden tyden gecoustumeert.

Ende naer dien eenighe niet vry in't voorseide ambaght zal de tyd van 2 jaeren ghe... end gheleert hebben onder eenen vryen meestere, zo boven gheseit es, zal ten eynde van dezelve 2 jaeren moghen exerceren zyne draperie ende vry wesen in dden voorseide ambachte.

Oktober 1569 – **Alva heeft jouw geld nodig**

Van Herminghem *beschrijft de uitvoering van het eerste belastingbesluit van Alva:*
'In de maent van octobre, zoo wasser uutgheroupen den 100ste pennynck te gheven van alle goede, roerlyke ende onroerlycke. Ende dat moeste ghegheven zyn te drie payementen, maer die in de extimatie gheen 100 guldens en hadde in coopmanschap, ofte juweelen ofte in huusinghe, die en gaf niet. Maer in elcke prochie van der steede, zoo waeren 4 mannen ghenomen ende ghecooren van myn heeren ende die moeste eedt doen te gaen extimeeren alle prochianen te gaen stellen, alzoovele als zy by eedt die persoonen rycke hielden. Ende niemant en mochte van die 4 elckandere beraeden, maer moesten elck pariculier zyn coehieren overbringhen in handen van myn heeren. Ende zylieden stellen daernaer elck dat hemlieden beliefte, maer daer quamen commissaren, indien yemant dochte dat hem onghelyck ghedaen was. Hy mochte hem voor hemlieden beclaghden, midts nantieren. Ende bevyndende den beclagher onghelyck hebbende, zal de 100 pennynck 4 dobbelen gheven ende alle costen betaelen.'

25 november 1569 - **Nieuw magistraat aangesteld** - SAP 467 – Resoluties A - Folio 159 verso

Dit is het nieuwe bestuur voor 1569:

'Nicolas van Langhemeersch – Burchmeester vande commune
Kaerle de Schottere – Burchmeester van de wet verschil tussen beiden
Schepenen: Jacob Schevele – Pieter Eveaerd – Jan Wyts – Jan Daten – Gilis de bergh filius
Jacob – Jacob de Fieulx – Daniel Devos- Jacob Zadeken – Ghelein de Conynck (*onthou die naam!*)

Raeden '*gemeenteraadsleden*':

Jooris van Ackere, tresorier – Lowys Makeblyde, controleur – Gillis Clays – Pieter Rouveroy
- Willem Derycke – Frans van Maerle – Louwys van Ghoosteene, refectiemeester – cornil de schottere – Robert Borry – Gillis Dobbele – Clays Beste – Frans Devos'

St. Cathelyneghilde – SAP 467 – Resoluties A - Folio 174

Es gheordonneert dat de gouverneuren vande St. Cathelyneghilde jaerlicx zullen doen publiceeren ter halle heurlieden cuere ende statuten op d'exercitie van de ambachte van de **cleerwerckers ende parmentiers** metsghaders de naeme ende toename van alle die vrij zijn in 't selver ambacht, te fyne een yeghelick kennesse hebbe van vrye personen.

Yssuwe - SAP 467 – Resoluties A - Folio 174

Gheordonneert ende ghestatueert by de heere, burghemeesters, schepenen ende raeden deser stede dat voortan ter greffie ghehouden wrt notitie ende registre van alle issuwen der stede opcommende. Ende zoo wie vremde aeldynghen, gheene ceurbroeders ofte cuersustes zynde ende in issuwe ghehouden in sterfhuuse hemlieden presenteren zullen omme deel, werden de deelsleiden van de zelve sterfhuuse – naer oude costume – gheobligiert ende verbonden up heurlieden eedt, de greffier aldaer, voor 't sluiten van 't deel, te ontbiedene ende omme te

roepene, omme te staene over de grossatie van de issuwe, te bewaerenesse van de stede ende daeraff notitie te registrerende ende te houdene, zo voorseyt es.
Ende dat up de boete van drie ponden parisis te verbeurene by elcke deelsman in faulte ende ghebreke zynde, ten proubyte van de aerme,
Ende zal de greffier ontfanghen over zyne salarys van elcke party van issuwe by hem ghenoteert ende ghetrauwelick ter registre ghestelt twaelf schele parisis zonder meer.